

ПОЛІТИЧНА АНАТОМІЯ МІЛІТАРИЗМУ СУЧАСНОГО КИТАЮ

POLITICAL ANATOMY OF THE MILITARISM OF MODERN CHINA

Ліпкан В.А.,

доктор юридичних наук, професор,

докторант відділу правових проблем політології

Інституту держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України

Сучасна політологічна наука має чимало напрацювань з питань політичного лідерства і політичної комунікації, які зазвичай увиразнюються через відповідне вивчення та інтерпретацію складових та форм прояву політичних дискурсу. Функціонування китайської моделі політичної меритократії доводить не лише право на її існування, а й унормовує нові критерії як для виділення мілітарного дискурсу, так і до аналізу його хронотопних ознак як складового геостратегічного дискурсу.

У статті окреслено основні особливості сучасного мілітарного дискурсу як складової геостратегічного феномена, що відрізняють її від воєнного і геополітичного дискурсу минулого століття. До них належить панівна ревізійна стратегія, наявність цензурного зумовлення, ідеологічного обґрунтування та детермінації аналітичним нарративом, використання сугестивного механізму інформаційно-психологічних операцій. Унаочнюється алгоритмізація нарративної схеми, доволі однотипна комунікація китайських політичних керівників із різними цільовими аудиторіями, в тому числі й міжнародними.

Констатується на відсутність стилістично-лексичної розмаїтості та унікальності. Будучи неухильним адептом вчення Мао Цзедуна, незважаючи на утиски родини *Сі Цзіньпіна* за часи його правління, сучасний мілітарний дискурс в КНР доволі прогнозовано наслідує досить типову комунікативну матрицю, що використовувалася ще за часів Мао Цзедуна. Відзначено на суттєвий та вирішальний вплив світової геронтократії на мілітарний дискурс. Висновується про його міфологічність, історичну обумовленість, неадаптивність і як наслідок невідповідність його змісту геостратегічному дискурсу, що описує і формується в рамках геостратегічного ландшафту.

Обґрунтовано доцільність виокремлення у теорії геостратегії особливого типу дискурсу – мілітарного. Поняття мілітарного дискурсу є значно ширшим, ніж мілітарна проза, оскільки включає в себе не лише тексти про активну фазу війни, а й стратегічні та аналітичні наративи, комунікативні стратегії, мілітарну та політичну поезію та інші результати творчо-інтелектуальної та мистецької діяльності, в тому числі і в рамках проведення стратегічних інформаційно-психологічних операцій. Мета наведеного – формування достатніх умов для гарантованого управління сприйняттям. Саме завдячуючи формуванню віртуального світу відбувалося не лише прогнозування, а й програмування як майбутніх соціально-політичних, ментальних, сцієнтальних ціннісних трансформацій, так і безпосередніх реакцій конкретних учасників політичних відносин, політичних керівників та лідерів соціальних систем на конфлікти різної інтенсивності та природи.

У статті чітко презентується авторська думка: стратегічний аналіз мілітарного дискурсу КНР дозволяє висновувати про кореляцію війни КНР проти Тайваню із рівнем нестабільності та дестабілізації зсередини материкового Китаю та політичних еліт і істеблшменту. У поєднанні із авторськими даними щодо ментальної карти *Сі Цзіньпіна*, а також нарративного аналізу виступів та публікацій його найближчого оточення, публікацій інших авторів про його діяльність висновується про високу імовірність повномасштабної війни, яка слугуватиме тлом для розкриття інших нагальних суспільних проблем, перебудови світової архітектури безпеки та формування нового світового порядку в рамках трансформованого проекту великого переважання.

Аргументується хибність та небезпечність використання експоненційних моделей, які тиражують історичний парадокс, за якого події минулого ми оцінюємо за мірками сьогодення. У поєднанні із екстраполяційною моделлю таких результатів формується неправильна і деформована картина світу, яка не має відношення ані до реального світу, ані до чітких та вивірених прогнозно-індикативних моделей трансформації Китаю внаслідок тиражування та літання в державному управлінні.

Ключові слова: геостратегія, політичне лідерство, політична анатомія мілітаризму, мілітарний тип геостратегічного дискурсу, загрозна мілітаризація, політична система КНР, синологія, стратіарх, стратегічний нарратив, стратегічна ідентичність, новий світовий порядок.

Modern political science contains numerous developments on political leadership and political communication, which are usually expressed through the relevant study and interpretation of the components and forms of manifestation of political discourse. The functioning of the Chinese model of political meritocracy proves not only the right to its existence but also normalizes new criteria both for the separation of military discourse and the analysis of its chronotopic features as a component of geostrategic discourse.

The article outlines the main features of modern military discourse as a component of the geostrategic phenomenon, which distinguish it from the military and geopolitical discourse of the past century. They include the dominant revision strategy, the presence of censorial conditioning, ideological justification and determination by an analytical narrative, and the use of a suggestive mechanism of informational and psychological operations. It is visualized the algorithm for the narrative scheme, rather the similar type of communication of Chinese political leaders with various target audiences, including international ones.

The author emphasizes the absence of stylistic and lexical diversity and uniqueness is noted. Being a staunch follower of Mao Zedong's teachings, despite the oppression of Xi Jinping's family during his reign, modern military discourse in the

PRC quite predictably follows a fairly typical communicative matrix that was used back in the time of Mao Zedong. The significant and decisive influence of world gerontocracy on military discourse is noted. It is concluded about its mythological nature, historical conditionality, non-adaptability and, as a result, the inconsistency of its content with the geostrategic discourse, which describes and is developed within the framework of the geostrategic landscape.

The expediency of singling out a special type of discourse in the theory of geostrategy – the military one – is substantiated. The concept of military discourse is much broader than military prose, as it includes not only texts about the active phase of war but also strategic and analytical narratives, communication strategies, military and political poetry, and other results of creative and intellectual-artistic activity, including within the framework of conducting strategic information-psychological operations. The purpose of the above is to create sufficient conditions for guaranteed management of perception. Thanks to the formation of the virtual world, not only forecasting but also programming of future socio-political, mental, social value transformations, as well as direct reactions of specific participants in political relations, political leaders and managers of social systems to conflicts of various intensity and nature took place.

The article renders the author's opinion: a strategic analysis of the military discourse of the People's Republic of China allows concluding that the PRC war against Taiwan is correlated with the level of instability and destabilization from within mainland China and political elites and the establishment. In combination with the author's data on the mental map of *Xi Jinping*, as well as the narrative analysis of the speeches and publications of his closest circle, the publications of other authors about his activities, it is concluded that there is a high probability of a full-scale war, which will serve as a background for the coverage of other urgent social problems, the restructuring of the world security architecture and the formation of a new world order within the transformed project of the great reset.

It is argued the falsity and danger of using exponential models, which reproduce the historical paradox upon which we evaluate the past events through today's standards. In combination with the extrapolation model of such results, a wrong and deformed world view is formed, which has no relation either to the real world or well-formulated and verified predictive and indicative models of China's transformation due to replication and respond in public administration.

Key words: geostrategy, political leadership, political anatomy of militarism, military type of geostrategic discourse, threatening militarization, political system of PRC, sinology, stratarch, strategic narrative, strategic identity, new world order.

Аналіз публікацій

Багатоаспектність досліджуваної теми зумовлює звернення до низки міждисциплінарних політико-правових досліджень науковців із Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України: *О. В. Скрипнюка, В. П. Горбатенка, О. М. Костенка, І. О. Кресіної, В. Ф. Сіренко*.

Важливе місце серед публікацій посідають роботи *О. Бабкіної, Г. Касьянова, В. Владимірова, С. Даниленка, О. Ковалю, О. Майбороди, Є. Перегуди, Ю. Пойти, І. Поліщук, О. Траверсе, О. Ярош*, авторів Інституту сходознавства НАН України та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса.

Вагомим джерелом стали публікації щодо мілітарного дискурсу і сучасних форм його прояву, таких дослідників: *Н. Герасименко, В. Вигівський, А. Загнітко, І. Захарчук, М. Крупка, О. Сидоренко, М. Рябченко, А. Уланов*, а також виділю авторів, які досліджували проблематику стратегічного та аналітичного наративу: *А. Баровська, Д. Дубов, М. Ожеван, О. Мандзюк, А. Яковець*.

Однак окреме вивчення мілітарного геостратегічного дискурсу, особливо із встановленням ознак його загрозового характеру не здійснювалося. Дана стаття, зберігаючи логіку наступності в рамках формування методології теорії геостратегії, продовжує цикл дослідження геостратегічних сценаріїв розвитку України, з урахуванням сценарного розвитку Китаю.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми

У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено вивченню загрозової мілітаризації Китаю.

Дана стаття є внеском у політологічну науку, оскільки окрім теоретичного наповнення, в ній аналізуються конкретні приклади діяльності одного з політичних лідерів сучасного світу – *Сі Цзіньпіна*, діяльність якого і є наслідком аналізованого курсу на мілітаризацію.

Мета статті полягає у визначенні змісту мілітарного типу геостратегічного дискурсу та його евристичних можливостей для політичного керівництва *Сі Цзіньпіна* у формуванні нового світового порядку і побудови сильної Української держави.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та вирішені наступні наукові завдання: 1) визначено зміст та форми прояву мілітарного геостратегічного дискурсу; 2) змодельовано стан політичних відносин з умови війни Росії проти України і глобального лідерства КНР; 3) окреслено напрями імплементації та екстраполяції отриманих даних для розвитку геостратегії сучасної Української держави; 4) сформульовано ключові характеристики мілітарного типу геостратегічного дискурсу.

Вступ

Управління КНР має свої особливості. Кожне покоління керівників КПК мало власну ідеологічну базу, на якій будувалась політична концепція розвитку Китаю, в тому числі й формувалась тональність, стратегічний наратив геостратегічного дискурсу в тому числі й мілітарного типу. Характерною особливістю китайської позиції було помірковано ставлення до використання сили у міжнародних відносинах, а також надання переваги (на словах) дипломатичним засобам.

Із приходом *Сі Цзіньпіна* до влади, а також залишення його втретє на посаді Голови КНР

і керівника п'ятого покоління управлінців відбулась кардинальна зміна тональності та політичної комунікації: жорсткі силові методи придушення опозиції стали в арсеналі сучасних політичних китайських еліт. „Сила, невідворотність застосування сили, Китай залишає за собою право на застосування сили”, – такі наративи дедалі частіше лунають з вуст Сі Цзіньпіна, а також інших посадових осіб Китаю [1].

Якщо попередники акцент робили на економічне зростання, конкуренцію, взаємну відкритість ринків, свободу фінансових рухів, то авторитарний стиль мислення Сі, зумовив кардинальну зміну вектора в бік мілітарного геостратегічного дискурсу (далі – МГД).

За Сі Цзіньпіна, Китай вступив фактично у відкрити та неприховану **стратегічну конфронтацію** із США, одним із варіантів якою може бути військовий збройний конфлікт. На боці КНР за даного випадку можуть виступити лише КНДР. США, окрім власного стратегічного потенціалу, матиме набагато більше коло партнерів та союзників.

Китай дистанціювався від війни проти України, незважаючи на його фатальну залежність у постачанні української кукурудзи та пшениці, олії. Китай не проявив себе в якості мудрого союзника, який би запобігав варварській війні. Більше того, за тотальним замислом, після війни проти України, Китай мав би скористатися результатами планованого московським режимом виграшу на свою користь. Тобто характерною рисою керівників Китаю виступає правило збирання гарячого попелу чужими руками. Це не відбулось. Тому керівники КНР перебувають в стані політичної невагомості і шукають дальші стратегії розвитку своєї держави і реалізації егоцентричної зовнішньої політики: усе заради Китаю, його користі, інтересів та вигоди.

Станом на початок 2023 року рівень практичної включеності КНР у припинення війни не змінився: окрім закликів (невідомо до кого, і не зрозуміло з якою метою) до миру, КНР так і не реалізував свої потенції та амбіції як глобального гравця в світовій архітектурі безпеці. Замість участі у практичному врегулюванні війни, КНР нарощує напрями власної могутності, збільшує військовий бюджет, впроваджує гібридні засоби розвідувальної діяльності щодо потенційного супротивника – США, зокрема через запуск розвідувальних аеростатів для здійснення аеророзвідки над об'єктами стратегічної інфраструктури.

Зокрема, один із аеростатів було збито 4 лютого 2023 року американськими ВПС, внаслідок проведеної експертизи решток було встановлено, що аеростат було обладнано антенами, які можуть приймати сигнали і визначати місцерозташування об'єктів, які їх передають. Також на ньому були встановлені сонячні батареї для забезпечення без-

перебійної роботи усього розвідувального обладнання. Розвідкою було охоплено понад 40 країн на 5 континентах [2]. Слід відмітити, що того ж дня, Пентагон запросив по закритому зв'язку на комунікацію із міністром оборони Китаю, утім останні відхили пропозицію США [3]. Після цього, у відповідь, голова Державного департаменту США Ентоні Блінкен скасував свій візит до Пекину [4].

Причому мілітаризація зазвичай має виступати відповіддю на зростання рівня загрози щодо власної національної безпеки. Так, наприклад, за умови присутності в українській владі стратегічно мислячих керівників, здатних на ухвалення стратегічних рішень в контексті реалізації стратегічних національних інтересів, то зважаючи на постійне зростання присутності Росії в усіх сферах життєдіяльності, встановленні контролю над об'єктами стратегічної інфраструктури, стратегічними сферами промисловості, банківською та фінансовою системами, саме Україна мала б відповісти на зростаючий рівень загрози з боку Росії адекватною мілітаризацією. Натомість, В. Ющенко, В. Янукович, В. Зеленський здійснювали повний та відвертий курс на демілітаризацію, який по суті і призвів до фактичної відсутності військового потенціалу для відбиття збройної агресії московського режиму проти Української держави 24 лютого 2022 року. Стосовно ж Китаю, то у нього відсутні адекватні та серйозні дані, щодо нападу на нього з боку інших держав, більше того, рівень військової небезпеки на пряму залежать від педалювання Китаєм питання щодо силового приєднання Тайваню до себе. Вітак, Китай сам собі намалював ворога, сам створив те середовище, в якому його стали оточувати не друзі (окрім КНДР), а потім, припустившись стратегічної помилки, переплутав причини і наслідки.

Тож важливо називати речі своїми іменами: в даній статті я аналізуватиму загрозову мілітаризації КНР і фактично постулюватиме тезу про Китай як потенційну глобальну світову небезпеку.

Говорячи про політичну анатомію мілітаризму, зокрема **загрозову мілітаризацію КНР**, доцільно звертати увагу і на певні маркери, які свідчать про **упровадження у стратегічний дискурс мілітарного контексту та мілітарних стратегічних нарративів**.

На небезпеку мілітаризації КНР, відмітив і колишній генерал Японії *Коїчі Ісобе*, попереджаючи, що **непослідовна політика Сі сигналізує про небезпеку** [5]. На тлі цього у 16 грудня 2022 року кабінет прем'єр-міністра Японії *Фуміо Кісіді* схвалив три нові оборонні документи: Стратегію національної безпеки, Стратегію національної оборони та Програму зміцнення оборони, також пообіцявши значно збільшити витрати на оборону, утім визнаючи про неможливість паритетності і статус-кво із НОАК.

Також слід відзначити на дослідження НАСА, де вважають, що Китай найближчим часом може спробувати захопити багаті на природні ресурси території природного супутника Землі – Місяця. Що стосується місячної програми Китаю, відомо, що КНР планує спорудити там базу з бункером до 2028 року. Після цього на супутник мають висадитися люди. Станцію на Місяці Китай має намір будувати спільно з РФ. Окрім КНР, зайняти найвигідніші ділянки Місяця намагаються й американці. Привабливість Місяця полягає в тому, що на ньому зосереджено такі корисні копалини, як титан, залізо, алюміній, магній, кремній, хром, фосфор, рідкісноземельні метали. Крім того, у кратерах супутника зберігаються великі запаси води в вигляді льоду, а в ґрунті міститься кисень [6].

Мілітаризація стратегії розвитку КНР має багатовальтернативні варіанти розвитку. Один із них: як це було за часів *Мао Цзедуна*, полягає у зміцненні позицій воєнної номенклатури. Адже за свідченнями фахівців у комуністичному Китаї не стільки небезпечною є пасивна більшість, скільки бойова меншість, яка посідає стратегічні позиції [7, с. 482].

В рамках проголошеної програми „Велике омолодження нації” прямо передбачено реалізацію *стратегії військово-цивільного синтезу*, яка включає:

- об’єднання військово-промислової бази Китаю з його цивільними технологіями та промисловою базою;
- інтеграція та використання досягнень науки та техніки у військовому та цивільному секторах;
- розвиток талантів та поєднання військового та цивільного досвіду та знань;
- вбудовування військових вимог у цивільну інфраструктуру та використання цивільного будівництва у військових цілях;
- використання можливостей цивільної служби та тилового забезпечення у військових цілях;
- розширення та поглиблення мобілізаційної системи національної оборони Китаю, щоб включити усі відповідні аспекти його суспільства та економіки для використання у конкуренції та війні [8].

Державний секретар США *Етоні Блінкен* наголосив, що заявлені амбіції та наполеглива поведінка Китаю сигналізують про подальші системні виклики правилам, що ґрунтуються на міжнародному порядку, та в областях, що мають відношення до безпеки Альянсу. Члени НАТО, як і раніше, стурбовані агресивною політикою КНР, використанням дезінформації, швидким і непрозорим нарощуванням військової могутності КНР, включаючи співпрацю з росією [9].

15 грудня 2022 року Китай запустив ще низку розвідувальних супутників „Йоган”, цей запуск

став 61-м у Китаї у 2022 році та 50-м запуском ракети „Чанчжен” цього року, тобто Китай уже перевищив свій рекорд за кількістю запусків за календарний рік, встановлений минулого року [10].

Якщо додати до цього нелегальні офіси китайської поліції в США, а також виявлені офіси ще принаймні в 102 країнах світу, які здійснювали протизаконну діяльність на території іноземної держави, а за допомогою так званих „цивільних аеростатів”, здійснювалася аеророзвідка об’єктів стратегічної інфраструктури США, то вимальовується дійсність і реальність, яка абсолютно не відповідає тим уявленням, які хотіли і планували сформуванню китайські керівники. У зв’язку з усвідомленням небезпек таких офісів як фактично агентурної мережі китайської розвідки, американська влада закрила у січні 2023 року закрила такі офіси, які були розташовані Манхетені (Нью-Йорк, США). Уряди Ірландії, Канади і Нідерландів закликали Пекін негайно припинити незаконну поліцейську діяльність в їхніх країнах [11].

Звичайно, все це робилося за прямої вказівки *Сі Цзіньпіна*.

Тож наскільки *Сі Цзіньпін* сильний та кмітливий стратег, покаже час, але від цього залежить майбутнє великої держави, яка, через стратегічні прорахунки політичного керівника, який зосередив в одних руках усю повноту влади, може бути дезорганізована. Замість продовження курсу на економічний розвиток та реалізацію стратегічної ясності [12], вдавшись до стратегічної невизначеності [13], *Сі* створив для себе мінімальну матрицю альтернатив, які зможуть не лише відновити могутність Китаю, а й взагалі зберегти територіальну цілісність та єдність держави.

За таких умов *Сі Цзіньпін* має також розуміти одну істину: якщо він спробує силою приєднати Тайванську протоку, Захід без вагань миттєво вживе рішучих активних заходів. Підкреслюю: це будуть не слова про: „занепокоєність”, „побожовання роздратувати *Сі*”, „спроби зберегти обличчя *Сі*” та інші нісенітниця, які ми, українці, вдосталь наслухалися від тимчасових здебільшого електорально обраних очільників окремих європейських країн.

У випадку з Китаєм, як із будь-якою іншою авторитарною державою, яка становитиме загрозу глобальній безпеці, відповідно до теорії ігор Аумана, **тактика на умиротворення ніколи не спрацює**, адже Китай миттєво скористається будь-якою ознакою слабкості або невпевненості, відсутності єдності серед союзників.

Тому дії і реакції на дії КНР мають бути миттєвими, спільними, скоординованими, рішучими та безальтернативними, гарантованими та ефективними. За даного випадку може погодитись із японським генералом *Коїчі Ісобе*, який озвучив занепоко-

ення тим, що „найближчими місяцями Вашингтон може зіткнутися з проблемою секретних документів, знайдених у будинку президента Джо Байдена. Якщо адміністрація буде поглинена цією проблемою і припинить приймати рішення щодо зовнішньої політики, тоді Китай продасть нарратив про те, що „США не функціонують як держава”. Сі може скористатися нагодою і щось зробити” [14].

На жаль, ці дані маємо враховувати і ми, українці, адже саме від стабільності політичної системи США, рівня впливу демагогів від Мага, поступовості та послідовності у підтримці, в тому числі фінансовій та воєнній, залежить успішність ведення війни проти загарбників.

Анатомія милітаризму КНР з позицій діалектичної філософії

Відповідно до діалектичної філософії *антагонізм* виступає однією з форм протилежностей, а не всезагальною її формою. Ставлення сучасного п'ятого покоління керівників до КНР, фактично порушує цей закон, здійснюючи підміну понять: розриваючи дуальність категорії *форми та зміст, сутність та явище*, фактично сповідуючи наївний реалізм, ототожнює *сутність і явище*, нелогічно і безпідставно вважаючи обґрунтованість стурбованості московського режиму щодо власної безпеки і можливості його маніфестації через варварську війну, геноцид, міжнародний тероризм та війну проти Української суверенної держави, автохтонної, історичної державницької української нації.

Таким чином, порушується діалектичне трактування категорій *явища та сутності*, які трактується щаблями пізнання, адже *явище* виражає певну сторону сутності, за даного випадку певну сторону протиріччя між існуванням незалежної Української держави і московської держави, утім як *сутність* Української держави виявляється в чисельних явищах, історії, самотності, традиціях, мові, культурі, предметах, процесах, артефактах тощо.

Фактично волюнтаристська заміна трактування базових філософських категорій призводить до увиразнення стратегічної невизначеності лідерів КНР до грубих порушень міжнародного права, варварської війни проти Української держави.

Війна проти Української держави, передусім і в кінцевому рахунку розв'язання старого і давно існуючого протиріччя в московському режимі, оскільки народження постросії, неможливо без усвідомлення і сприйняття, прийняття беззаперечного факту існування незалежної Української держави. З цих філософських позицій, фактично московський режим, наближаючись до народження постросії, здійснює війну проти Української держави за своє майбутнє, оманливо уводячи власне населення від антагонізму із керманічами московського режиму.

Утім стосовно розвитку власно політичного режиму, то тут спостерігається більш чітка позиція, адже Сі Цзіньпін відзначив, що до 2049 року народно-визвольна армія має бути здатною до захисту далеких морів, а до 2027 здатною повернути Тайвань. Таким чином, Сі дав однозначно зрозуміти, що його армія готується до війн з іншими державами за власні інтереси, власну користь і власну вигоду, а проголошена програма Пояс і Шлях, є стратегією поневолення світу в тому числі і за допомогою військових засобів та стратегій. Ніяких цінностей там не існує.

Стратегічні нарративи мілітарного дискурсу

Більше того, міжнародний вплив Китай вже **не обмежує лише економічними заходами**. У жовтні 2022 року на XX з'їзді КПК Сі Цзіньпін акцентував увагу на досягненнях Китаю [15]:

– *Китаю потрібно протистояти сильним вітрам*. Фраза багатозначна, але передусім стратегія розвитку має будуватися на позитивних нарративах, а не на нарративах протиставлення і заперечення, фактично антагонізмах. „Сильні вітри” можна використовувати не лише для протистояння, а й для руху вперед, на свою користь і для свого розвитку. Для цього політичний лідер, а не тільки політичний керівник, має володіти не лише впевненістю, самовпевненістю і гординою, а й передусім гнучкістю, адаптивністю, відкритістю, здатністю чути інші думки і сприймати альтернативні погляди;

– виконання *мети першого сторіччя*: щодо подолання бідності і переходу до соціалізму із китайською специфікою і формування суспільства середнього добробуту. Дана мета може бути реалізована за умови збереження поступального розвитку та економічного руху до цих цілей. Якщо Сі продовжуватиме мілітаризацію економіки, то стратегічно, він програє цивілізованому світу і дана мета буде недосяжною;

– щодо тайванського питання також спостерігається фактична *стратегічна невизначеність*: з одного боку проголошується, що це справа китайців, питання, які мають вирішити китайці, при цьому не даючи обіцянок щодо незастосування за необхідності сили, а з іншого – чітко визначається, що війна є загрозою для розвитку усього людства. Фактично військовий гіпотетичний конфлікт Китаю та Тайваню КНР не розглядає як війну, а трактує як реалізацію свого мирного плану щодо втілення в життя принципу неподільності безпеки, а от спроби захистити Тайвань, КНР трактує навпаки: загроза людству. Тож мистецтво трактування реальності немає нічого спільного із геостратегією, яка є відображенням реальності, а не її копіюванням або створенням моделей уявлень про реальність;

– *для Китаю стало набагато важливіше виробляти власну науку та технології*. Реалізація

і досягнення даної мети уможлиблюється лише за умови збереження відсоткового співвідношення магістрів технологічних спеціальностей до загальної кількості студентів. В реальності відбувається значне збільшення студентів, які опановують нову філософську течію „сізм”, тобто вчення *Сі* про „соціалізм із китайською специфікою нової епохи”. За умови збереження і темпів зменшення підготовки, Китай вже в осяжному майбутньому, через 20 років буде інтелектуально не здатний до конкурування на ринку високих технологій із передовими країнами світу;

– *щодо відносин із заходом увиразнюється стратегічна невизначеність: стан відносин Китаю із заходом залишається прохолодними, у Вашингтоні вважають, що Пекін кидає виклик, однак у Китаї думають інакше.* Утім слід констатувати про необхідність значних не лише кліматичних змін, а й охолодження міжнародних відносин, зокрема з боку КНР, які дедалі частіше почали уводити в геостратегічний дискурс мілітарні нарративи. Розмовляти із західним світом змовою загроз і потенційного залякування чи то залежністю від енергоресурсів, чи то виробництва, чи то дешевої робочої сили тощо є безперспективним;

– *з одного боку Китай дає зрозуміти, що дії Росії зовсім не те, що він хотів би бачити, а з іншого – відбувається постійна підміна та маніпуляції поняттями, і на питання українсько-московських відносин некоректно екстраполюється матриця китайсько-тайванських відносин із начебто адекватними для китайців історичними паралелями та інструментами розв’язання.* Таким чином, Китай сам порушує проголошений ним же принцип щодо врахування та поваги до культурно та історичної різноманітності;

– *прагнення воз’єднання із Тайванем зі величною щирістю та максимальними зусиллями поєднані із відмовою щодо надання гарантій незастосування сили, таким чином, за умови гіпотетичного становлення КНР в якості глобального лідера, вони чітко демонструють, що не дають жодних гарантій на незастосування сили проти тих, хто буде інакше мислити своє існування та розвиток, аніж прописано в китайській матриці неволі, втілений в обгортку туманної філософської концепції та популістських ідеологем.* Але тут доречно навести думку гонконзького політолога *Чжан Пейліня*, який, аналізуючи зміст книги „Той, хто вміє зберігати таємницю” під авторством *Бао Мі*, відзначає: „У випадку політичної нестабільності зсередини Китаю пекінські лідери спробують атакувати Тайвань і утягнуть країну у війну проти США, яка для усього світу обернеться ядерною зимою” [16];

– *Китай має стати сучасною соціалістичною самодостатньою країною з упором на внутрішній розвиток, виробництвом власної науки*

і технологій. Це уможлиблюється винятково за однієї ключової умови: співробітництво, а не конкуренція і тим більше – конфронтація із США, які можуть дати доступ КНР до високих технологій. За іншого випадку, з урахуванням паралельного створення промислових альянсів США та ЄС, лозунги про технологічний прорив стануть історичним спомином, а Китай на довгі роки втратить той імпульс розвитку, який було закладено третім та четвертим поколінням політичних керівників КНР. Мета подолання бідності і формування суспільства середнього достатку буде не досягнута, що може спричинити внутрішню державну турбулентність і внутрішні конфлікти;

– *формування умов для того того, щоб позбутися технологічної залежності від Заходу, тому технологічна першість є метою розвитку Китаю, водночас виголошуючи і артикуючи стратегічний нарратив „першість у”,* Китай починає зазначати на те, що він ніколи не претендував на роль світового гегемона, на роль світового поліцейського, тим самим порушуючи той статус кво який склався в світі.

Пусті та порожні слова керівництва КНР, зокрема *Сі Цзіньпіна* та *Цінь Гана* [17], про нейтральність повністю нівелюються реальністю: китайські компанії надавали розвідувальні дані російським військовим для проведення варварської війни проти України. Через це 26 січня 2023 року Міністерство фінансів США наклало санкції проти китайського виробника супутників за постачання супутникових знімків росії для вчинення міжнародних злочинів на території України. Так, компанія *Spacety* або *Наководослідний інституту космічної науки і техніки Чанш Тяньї*, надавала знімки бойовикам ЧВК *Вагнера*, які становлять приватну армію *Путіна* і воюють в Україні [18].

Перекоаний, що після оприлюднення цих даних, МЗС України має вжити відповідних заходів стратегічних комунікацій та застосувати симетричні заходи до співучасників міжнародних злочинів, варварської війни. Санкції та питання розриву дипломатичних відносин мають стосуватися не лише Ірану, а й всіх тих країн, які підтримують московський режим у варварській війні проти Української держави.

Перекоаний що такі дії – повний провал стратегії керівників п’ятого покоління щодо переформування відповідно до власної користі світового порядку.

Більше того, навіть із суто наукових позицій, такі ж висновки отримуємо, звертаючись до **омофразії**, яка виступає різновидом асиметричного дуалізму мовного знаку, що полягає у формальному збігу словосполучень, які належать до різних класів і розходяться у своїх значеннях. Аналіз семантичних і функціональних опозицій

у площині динамічної синхронії також уможливорює висновувати, що формування мілітарних омофраз відбувається шляхом метафоризації та метонімізації вільних словосполучень. На думку *В. Л. Вигівського*, **омофразія** – прояв асиметричного дуалізму лексичного знаку, що полягає у формальному збігу словосполучень, які належать до різних класів: вільних, фразеологічних, термінологічних [19]. Своєю чергою **мілітарні омофрази** – це мовні засоби закріплення, вираження та передачі цих знань, їхнього обміну в умовах комунікативної взаємодії для здійснення „конкретного когнітивного, емоційного чи інтелектуального прагматичного впливу на адресата” [20].

На підтвердження блюзнірської та підступної політики керівників КНР також наведу дані про наявність принаймні у 102 країнах спеціальних поліцейських офісів, мета яких слідкування за життям китайців за кордоном. У зв'язку з усвідомленням небезпек таких офісів як фактично агентурної мережі китайської розвідки, американська влада закрила у січні 2023 року закрила такі офіси, які були розташовані Манхетені (Нью-Йорк, США). Уряди Ірландії, Канади і Нідерландів закликали Пекін негайно припинити незаконну поліцейську діяльність в їхніх країнах [21].

За повідомленням іноземних ЗМІ у січні 2023 року в Китаї запустили автономне морське розвідувальне судно зі штучним інтелектом *Zhuhaiyun*. Цей судно здатне нести та керувати десятками БПЛА. Довжина судна складає 88.5 м, ширина – 14 м, швидкість – 18 вузлів. Штучний інтелект відповідає за управління судном, а також підтримується віддалений контроль оператором [22].

Якщо ж враховувати наявність використання розвідувальних аеростатів для ведення радіоелектронної розвідки, що виступає частиною розвідувальної програми КНР щодо об'єктів стратегічної інфраструктури США, то формується чітке та ясне розуміння характеру сучасної політики КНР, їх справжніх хижих намірів щодо глобального поневолення, в тому числі і за допомогою фінансово-економічної експансії.

Звичайно, що можна багато писати про підступність окремих китайських керівників Китаю, його амбіції, нереалізовану велич поколінь і так далі. Але нас – українців, хвилюють інші питання: як, наприклад, за умови відсутності США в якості глобального лідера, збереження того стану військової готовності ЄС на сьогодні, повів би себе Китай в якості глобального лідера?

Гіпотетична модель: якщо б Китай був світовим лідером під час нападу Росії на Україну?

Звичайно постає гіпотетичне запитання: за умови так званого „лідерства за моделлю Китаю”, і нападу московської держави на Україну, які б тоді дії були суб'єктів міжнародних відносин, які б політичні процеси тоді відбувалися в царині

міжнародних відносин і яку роль, окрім закликів до мирного вирішення і лозунгів про „неподільність безпеки” відігравав би Китай?

Як би Китай упорався із геноцидом і варварською навалою, міжнародними злочинами і погрозами очільника московського режиму до застосування „безпрецедентної зброї, якої світ ще не бачив”?

Як би Китай реагував, на те, що „сильні вітри” не дмухають в бік Китаю, а наразі спонукають московський режим до продовження злочинної діяльності?

Чи готовий був би Китай до реальних дій: провадження санкцій, політичний тиск, уведення ембарго на постачання енергоресурсів, прямі воєнні дії, воєнна допомога тощо?

На що реально здатний був піти Китай, за умови його глобального лідерства в світі?

Де в ідеології (із чітким розподілом на „теорію” (理论 *lilun*) і „думку” (思想 *sixiang*) Китаю прописано його світове лідерство і параметри цього лідерства?

Питання не є риторичними: вони чіткі і прагматичні.

Якщо Китай прагне стати лідером, і відповідно *Сі Цзіньпін* прагне трансформуватися із **політичного керівника держави** в **політичного лідера світу**, то він має володіти чітко визначеними лідерськими якостями, а головне успішною історією вирішення складноструктурованих комплексних політичних завдань; він має володіти конкретними не лише відповідями, а й конкретними ефективними інструментами і готовністю до їх масштабного використання.

Що передбачає лідерство?

Лідерство передбачає передусім: відповідальність, а не прагнення до пошуку постійної вигоди та користі через зухвалу економічну експансію в односторонньому, в даному випадку з боку Китаю, випадку.

І у цьому питанні актуалізується питання суто політологічного та онтологічного змісту: **щодо справжності політичного лідерства.**

У даному контексті слушною для аналізу, в контексті філософської думки *Сі Цзіньпіна* про будову спільноти єдиної долі є думка *Г. В. Касьянова*, який відзначає, що універсальна теорія нації та націоналізму взагалі не потрібна саме стосовно націй і націоналізму, оскільки останні були й залишаються поліморфними концепціями та явищами [23, с. 349]. Фактично китайський лідер повторює помилку лідерів західних демократій, які невдало, а поінколи і фатально, прагнули нав'язати власну модель електоральної демократії більшості країн світу.

Так само *Сі*, прагне нав'язати свою концепцію „Пояс і Шлях” усьому світу, переконуючи світ у тому, що це начебто, вигідно всім.

Ба більше, *Е. Сміт* взагалі відзначає, що дедалі більша зорієнтованість на європейську єдність впливає на націоналізм і національну державу: їх співвідношення в чорно-білих поняттях дуже просто передати як обернено-пропорційні: чим сильніша європейська єдність, тим слабкіша національна ідентичність кожної національної держави-члена Європейського Союзу [24, с. 170].

За даного випадку заяви окремих дослідників та спікерів про те, що політика Китаю полягала у тому, щоб ніколи не втручатися у внутрішні справи інших країн, абсолютно не відповідає дійсності, а є свідченням відсутності стратегічного мислення озвучувачів таких даних.

Загадаємо В'єтнам, Камбоджу, Японію, Філіппіни, Індію та інші жевріючі конфлікти, про які я писав в інших своїх статтях і причини та наслідки яких достатньо детально обговорюються в чисельних іноземних публікаціях.

Перефразуючи слова *Сі*: „Ми нікому не даємо обіцянки, що ми колись для захисту власних інтересів не будемо застосовувати силу”. Так само ми ніколи не обіцяємо, що колись не використаємо залежність від китайської продукції на свою користь і поневолимо або встановимо керовані механізми контролю над іншими соціальними та економічними системами.

Слід відверто констатувати: непослідовність, нечіткість і стратегічна невизначеність – є притаманними рисами політичного керівника *Сі Цзіньпіна*. Утім такий лідер є породженням менталітету китайського народу, певними рисами якого в розрізі аналізованого предмета дослідження можна визначити:

- китайці надають важливого значення показовій ввічливості, апріорній повазі;
- вони вкрай рідко виступають ініціаторами надання інформації, надаючи перевагу отриманню інформації, вивченню логіки та намірів протилежної сторони;
- китайці мінімізують можливості щодо їх утягнення у конфлікти, де вони не є безпосередніми учасниками;
- обережна і зважена, не зрозуміла реакція на будь-які ситуації в міжнародних відносинах;
- реальні рішення ухвалюються на довгостроковій основі, в дусі колективної відповідальності [25, с. 56-57].

Висновки

За правління *Сі Цзіньпіна* Китай змістився у сферу стратегічної невизначеності свого розвитку і стратегічної ясності щодо загрозової мілітаризації для всього світу. Одним із варіантів розвитку подій може бути за певних умов – стратегічний провал *Сі Цзіньпіна*. Чи то втрата влади зсередини Китаю, чи то втрата контролю над державою, чи то втрата держави – це питання іншого порядку.

Зважаючи на порушення логіки глобальної стратегії Китаю, ***Сі Цзіньпін* здійснив фальстарт**, не зумівши через невдалу авантюру очільника московського режиму у війні проти Української держави, змінити розклад у світовій архітектурі безпеки на власну користь.

***Сі Цзіньпін* не став „архітектором реформ” світу.**

Наразі для політичних лідерів КНР встає гостра потреба у вжитті комплексних заходів щодо кардинального розвороту та повернення до глобальної стратегії економічного зростання, а у більш абстрактному плані: повернення Китаю до вектору економічного розвитку, зосередження передусім на внутрішніх істотних проблемах, деполітизація економіки і синхронізації наративів і практичної політичної діяльності.

За останні тридцять років китайсько-російські відносини досягли значного прогресу, але вони все ще базуються на таких принципах: 1) **неальянс**, 2) **неконфронтаційність**; 3) **ненаціленість** на треті країни. Знову ж таки, вертаючись до теоретичних засад геостратегії, які я розробляю, акцентую увагу: ключові засади усі виражені через заперечувальну частку **не**. Тобто фактично будова стратегії відбувається через заперечення певних дій, реалізацію концепцію „*де-*” а не через ствердження позитивних та конструктивних дій та вжиття системних взаємовигідних заходів [26].

Китай був і залишатиметься незалежною країною, яка вирішує свою позицію відповідно до суті кожного питання, захищеною від зовнішнього тиску чи втручання [27]. Цим КНР ще раз стверджує: є дві думки, одна – китайська, інша – невірна. Це шлях в нікуди, і одіозна матриця авторитаризму та ідеологічного монополізму не може і не буде екстрапольована на інші соціальні системи, причому не тільки західні. Шлях до світового лідерства не вимірюється лише економічною ефективністю (причому за чужий рахунок), а також власними вузькоутилітарними інтересами. Він будуватиметься на будові солідарних збалансованих систем, ідеологією розвитку яких є спільний справедливий успіх.

Ідеологічна концепція розвитку соціалізму із китайською специфікою нової епохи, не стосується інших держав, то же не може бути покладена в основу двосторонніх або багатосторонніх відносин.

Формулу завершення війни в Україні Китай вбачає наступним чином: „Конфлікти та війни не дають переможців; немає простого вирішення складного питання; необхідно уникати конфронтації між великими країнами. Найактуальнішим завданням на даний момент є сприяння мирним переговорам між Росією та Україною, а також діалогу між США, ЄС, НАТО та Росією. У довгостроковій перспективі люди повинні усвідомити,

що заснування власної безпеки на незахищеності інших країн не спрацює; необхідно створити збалансовану, ефективну та сталу структуру європейської безпеки. Немає іншого вибору, крім цього” [28].

Відтак, навіть коли йдеться про стратегію завершення війни, Китай, уперто не бажаючи застосовувати об’єктивні критерії для оцінки політичних процесів, продовжуючи називати варварську війну чи то „українським конфліктом”, чи то „українською кризою” – наперед не здатний до вироблення адекватних та справедливих солідарних механізмів, а тим більше їх прийняття для завершення війни на умовах України, а значить і в інтересах глобальної безпекової системи і балансу геостратегічного ландшафту.

Навіть американські аналітики, оцінюючи роль КНР у припиненні війни Росії проти Української держави застосовують термін „поблажлива позиція” (*permissive stance*) [29], що також характеризує лідерів п’ятого покоління КНР, як егоцентричних і таких, що бажають ділити на свою користь лише вигоди, утім не бажають нести спільну і солідарну відповідальність за забезпечення безпеки в глобальному світі. Натомість постійно разом із Росією, КНДР критикуючи США за те, що останні начебто „втручаються” у внутрішні справи різних країн і намагаються нав’язати всьому світу своє бачення шляхів розвитку. Звичайна маніпуляція і нічого більше.

Важливо: За умови відсутності США як глобального лідера, світ погрузиться в пучину темряви і хаосу. на сьогодні лише США здатні виступати балансом з будь-яким країнами / альянсами зла і беззаконня, несправедливості і деградації.

Адже КНР знову всю картину вимальовує крізь власну вигоду і лише власні інтереси.

Така позиція втомлює світове суспільство: *китайські інтереси, китайські цінності, китайські стратегічні концепції, китайська ідеологія, китайське виробництво, китайська трактовка міжнародних проблем, китайська ініціатива, китайські технології, можлива китайська експансія на Місяць*[30] із подальшою спробою її приватизації – **забагато Китаю на цій маленькій планеті, причому навіть там, де його не має бути апіорі.**

Такий політичний егоцентризм є індикатором та ознакою слабкості політичних лідерів за межами їх держави, адже лідерство асоціюється лише з повним контролем, який виступає лише однією з функцій управління. На думку представників неофрейдизму, таке спотворене лідерство є аномалією, оскільки завищена самооцінка почасти базується на комплексах. Водночас відповідно до „теорії рис” політичне лідерство *Сі Цзіньпіна* [31] можна пояснити через аналіз його особистих якостей, до яких можна віднести: жага до влади, енергію, організаційні здібності, професійна некомпетентність, безвідповідальність. Також стосовно *Сі* можна згадати про такі риси які виділив *Е. Богардус*: енергія, розум, а також *Д. Донцов* – волю до життя, експансіонізм [32, с. 87].

Такий утилітарний підхід, **висвітлює бідність і прогнозованість китайського інструментарію стратегічних комунікацій китайської дипломатії**, а відтак уможливує чітке прогнозування дій китайських політичних керівників у тих чи інших, в тому числі спеціально змодельованих або інсценованих ситуаціях. Так, наприклад, за допомогою системного моделювання було отримано чітку відповідь на імовірну модель поведінки *Сі Цзіньпіна* щодо застосування зброї китайцями щодо літака *Ненсі Пелосі*, які відвідувала Тайвань у серпні 2022 році[33]. Незважаючи на чисельні погрози „*вжити адекватних заходів*”, „*усіляко завадити*” та інші граматичні конструкції на фразеологізми: ніхто нікому не завадив, і жодна з погроз не була реалізована [34]. Розмовляти з могутньою державою та її представниками мовою погроз – недалекоглядна безперспективна справа. Таким чином, ментальна карта *Сі Цзіньпіна*, відома. Решта – справа українських стратегічних архітекторів, дипломатів та військових.

Якщо виходити із класичної політологічної думки, то в її рамках знаходимо таке твердження: „У суспільстві з розвинутими комунікаціями громадяни часто мають справу не з лідером як реальною людиною, а його іміджем. Це доповнює вимоги до рис лідера, підвищує вагу телегенічності тощо. Але головне – щоб стати лідером, особі необов’язково мати ці якості. Треба, щоб люди вірили, що їх лідер такий” [35, с. 88].

Однак ця позиція стосується „споживання” іміджу лідера всередині країни, і не може ніяким чином бути екстрапольована на сфері міжнародних відносин. Особливо це є не прийнятним після початку варварської війни московського режиму проти Української держави, коли більшість політичних лідерів світу були зачаровані і вірили до останнього лідеру згаданого режиму, що він не почне велику війну. Такі сподівання і класична політологічна парадигма виявилися помилковими.

Знання світогляду супротивника відкриває шлях до формування та реалізації ефективних стратегій управління ним. Зокрема, свого часу, один із провідних теоретиків ідеології сучасного московського режиму попереджав про те, що в Росії не вистачає фахівців відносно колишніх республік, на протипагу тому, що в Росії краще розуміються на проблемах Близького Сходу, а більшість тих, хто причетний до процесів реалізації зовнішньої політики ґрунтуються на власних спогадах про колишній СРСР [36].

Це має бути враховано при побудові та впровадженні геостратегії Української держави: вивчення світогляду наших сусідів, причому не лише про-

тивників, а й союзників та партнерів дозволить сформулювати більш ефективну геостратегію. Туреччина, як приклад: з одного боку – продає нам Байрактари, з іншого – активно торгує з Росією. А Український Крим Туреччина стратегічно вважає своїм. Тому уроки з Китаєм є корисними для практики вибудови відносин з іншими державами, які можуть потенційно становити в майбутньому загрозу нашій державі та її інтересам.

На даному шляху дороговказом для КНР може виступати сильна та дієва *стратегія ідентичності*:

- як позиціонує себе Китай;
- що він для цього готовий змінити зсередини себе;
- яким чином особисті контакти Сі Цзіньпіна корелюють із рівнем міждержавних контактів і відносин;
- що Китай може дати іншим для спільного розвитку і солідарної користі.

У рамках даної стратегії **Китай має узяти на себе зобов'язання**, а не лише „закликати” інших щось робити чи не робити. Китай має думати про можливість не тільки свої і лише свою вигоду і користь, а створювати реальні, а не декларативні можливості та механізми для інших держав, на що до речі наголосив Сі Цзіньпін, виступаючи 5 листопада 2022 року на відкритті виставки ЕКСПО.

31 січня 2023 року Сі Цзіньпін під час навчання членів Політбюро ЦК КПК 20-го скликання знову підкреслив на „важливість зусиль щодо прискорення формування нової архітекtonіки розвитку та зміцнення безпеки та ініціативи у сфері розвитку”. Причому „нова архітекtonіка” продовжує трактуватися знову лише на користь Китаю, адже Сі Цзіньпін відзначив, що „прискорення формування нової архітекtonіки розвитку виступає стратегічним рішенням для реалізації наміченої до століття КНР мети і забезпечення розвитку і безпеки на основі єдиного планування, а також стратегічним шляхом щодо утримання за собою ініціативи для майбутнього розвитку”.

Таким чином акцент робиться на тому, що Китаю вигідним є лише такий розвиток архітекtonіки безпеки, за якого Китай зможе:

- зміцнити свої позиції;
- зміцнити власні здатності щодо виживання, конкуренції, розвитку;
- розвивати свою економіку;
- підвищити власну безпеку;
- забезпечити власну стійкість за різних передбачуваних і складно передбачуваних штурмах і гігантських хвилях;
- забезпечити стабільність власного розвитку;
- забезпечити просування процесу великого відродження китайської нації без затримок, без переривання;

– гарантувати успішне здійснення мети, яка передбачає побудови модернізованого соціалістичної держави [37].

Політичний егоцентризм, неприховане споживацьке ставлення до міжнародних відносин, світових економічних безпекових та економічних механізмів підтримку світового балансу навіть онтологічно нівелює і унеможлиблює розглядати Китай глобальним гравцем і світовим лідером, адже КНР не передбачає в своїх цілях розвиток світових систем, а розглядає їх споживацьке: лише використання на свою користь. Такий підхід є зрозумілим стратегічними аналітикам, через що впливатиме на формування відповідних симетричних і асиметричних стратегій щодо Китаю, з урахуванням політичного егоцентризму і проголошеної політики споживання результатів міжнародних відносин лише на свою користь.

Якщо Китай і надалі продовжуватиме таку політику, то світ і політичні інститути світу і надалі сприйматимуть КНР так і через роки, позбавляючи його точок росту і трансформації сприйняття. Адже досі світ не має прикладів активної участі КНР у конкретному та результативному вирішенні глобальних безпекових проблем, немає жодних політичних кейсів ефективності КНР у зовнішній політиці у сфері міжнародних відносин у кризових ситуаціях; в тому числі військових конфліктів, результативної діяльності у сфері міжнародних безпекових відносин, поза межами території КНР.

Для України в даному контексті важливим є пам'ятати, що будь-яка форма правління починає ефективно працювати лише за умови, якщо вона достатньо інституціоналізована. На думку М. Кармазіної, Інститут президентства в Україні якраз і не набув необхідного рівня інституціоналізації [38, с. 364], що і призводить до постійних коливань та турбулентності у владі, унеможлиблює сформулювати чітку геостратегію, адже фактично офіс президента України діє поза правовим полем.

За даного керівництва **мрії про світове лідерство Китаю є безперспективними**.

Характерною особливістю мілітарного дискурсу виступає його активна жанрова дифузія і контамінація, що описують різні способи міжжанрової і міжродової взаємодії. Процеси дифузії унаочнюються через взаємопроникнення елементів різних родів і жанрів: художні жанрові форми, есеїстика, документалістика, репортажистика.

Доведено, що підставами для виділення мілітарного типу геостратегічного дискурсу слід уважати: особливі способи та стадії формування стратегічного та аналітичного нарративу; репрезентації фантастичної реальності з метою індоктринації міфологем, маніпулятивних форм пафосу, логосу та етносу; миттєве реагування на трансформації геостратегічного ландшафту, врахування колоборації тріади „стратіарх – політичний лідер – реци-

пієнт”, визнання мілітарного дискурсу як окремого складового елемента феномена мілітаризму.

Висновується, що проголошена концепція спільноти єдиної долі (Один шлях один пояс), **насправді є тоталітарною концепцією спільноти єдиної тюрми: багато ший – одна мотузка.**

Мир трактується мною в якості балансу конфліктуючих інтересів. Невизначеність, яка є притаманна політичному стилю керівництва Сі Цзіньпіна, може бути розв’язана лише в рамках стабільності. Отже оскільки нестабільність фактично виступає проявом не свідомої волі людини, а сил хаосу, відцентрових енергетичних сил, розглядати політику нестабільності або невизначеності, умови хаосу або нестаціонарних систем, є важливим, утім не основним завданням. Адже логіка, алгоритми, послідовність і унормування – це прояви людського, а отже і це має набути передусім свого адекватного вивчення, а вже потім і операціоналізації у сфері політичних відносин.

Реальна політика Сі Цзіньпіна дає підстави стверджувати про втрачену можливість для Китаю стати до 2027 року економікою номер один в світі. Моя позицію знаходить відлуння і в публікаціях американських аналітиків, які відзначають, що некомпетентність Сі Цзіньпіна дедалі більше підриває добробут китайського населення, стабільність режиму КПК і, як наслідок, мир і безпеку у світі в цілому [39]. Спроби компенсувати це, об’єднавши відверто антиамериканські режими під лозунгом пропонованої концепції „Один пояс, один шлях”, є шляхом до конфронтації в світо-

вому масштабі, а вектором зростання внутрішньої напруги зсередини самого Китаю.

У практичній діяльності з боку КНР, все відбувається не так, як проголошується, що уможливіє в теоретичному плані розділяти:

1) *аналіз теоретичних та ідеологічних концепцій* п’ятого покоління лідерів КНР;

2) дослідження стратегічного інструментарію геостратегії у сфері трансформації міжнародних відносин, результативної діяльності лідерів КНР у сфері глобального / регіонального лідерства (не лише економічного) практична відповідальність і співвіднесення запланованих та очікуваних із отриманими результатами у політичній та безпековій сферах.

Подальша мілітаризація у поєднанні з чисельними факторами, які подано вище, здатні спричинити колосальний вплив взагалі на стійкість передусім китайської держави.

Спроби впровадження агресивного націоналізму зсередини держави, у поєднанні з: 1) прагненням дискредитації США як глобальної сили; 2) підтримкою стратегічної автономії в ЄС; 3) підтримкою антиамериканських режимів в світі і експансіоністським мілітаризмом, заснованим за гео економіці унілатералізму – шлях до краху держави Китай.

Завершу словами китайського прислів’я: „Джерело чисте – в гирлі вода чиста”. Зміст якої, з урахуванням творення модерної геостратегії Української держави, – стане предметом окремої моєї наукової статті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ліпкан В.А. Наративний аналіз виступів керівників п’ятого покоління КНР: на прикладі Цінь Гана. *Politicus*. 2023. № 1.
2. Helene Cooper Pentagon Says It Detected a Chinese Spy Balloon Hovering Over Montana. URL: <https://www.nytimes.com/2023/02/02/us/politics/china-spy-balloon-pentagon.html>
3. В день сбития воздушного шара Китай отказался от разговора с главой Пентагона. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/v-den-sbitiya-vozdushnogo-shara-kitay-otkazalsya-ot-razgovora-s-glavoy-pentagona-149273>
4. Байден заявил, что у Си Цзиньпина "огромные проблемы". URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/bayden-zayavil-cto-u-si-czinpina-ogromnye-problemy-149313>
5. Ken Moriyasu Xi's incoherent policies signal danger, former Japan general warns. 17 January 2023. URL: https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/Interview/Xi-s-incoherent-policies-signal-danger-former-Japan-general-warns?utm_source=paid.outbrain.com&utm_campaign=BA_broad&utm_medium=referral&utm_content=E15-1&dico=v1-d1037cfc2f03a111ab2890d6f80ef09e00280e9c9208103b82992e13a5e43683ac-me4tiyjm4qgmjwg4zwwgjugizwgljymuywmljvgyzdaobugiytkolfgu
6. У НАСА припустили, що Китай спробує захопити Місяць. URL: <https://socportal.info/ua/news/v-nasa-zayavili-cto-kitai-mozhet-pretendovat-na-lunu/>
7. Куртуа С., Верт Н., Панне Ж-Л., Пачковский А. и др. Чёрная книга коммунизма. 2-е издание. *Три века истории*. 2001. 780 с.
8. Стратегія Китаю – мілітаризація суспільства: США представили прогноз дій Пекіна на найближчі десятиліття. URL: <https://uatv.ua/uk/strategiya-kytayu-militaryzatsiya-suspilstva-ssha-predstavly-prognoz-dij-pekina-na-najblyzhchi-desyatylittya/>
9. Стратегія Китаю – мілітаризація суспільства: США представили прогноз дій Пекіна на найближчі десятиліття. URL: <https://uatv.ua/uk/strategiya-kytayu-militaryzatsiya-suspilstva-ssha-predstavly-prognoz-dij-pekina-na-najblyzhchi-desyatylittya/>
10. Китай запустил на орбиту еще одну группу секретных спутников "Яоган" для сбора данных. URL: <https://tech.liga.net/ua/technology/novosti/kitay-zapustil-na-orbitu-esche-odnu-gruppu-sekretnyh-razvedyatelnyh-sputnikov-yaogan>
11. Власти США закрыли заграничный полицейский офис Китая. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/vlasti-ssha-zakryli-zagranichnyy-policeyskiy-otis-kitaya-149163>

12. Ліпкан В.А. Політичний зміст концепції стратегічної ясності: на прикладі КНР. *Politicus*. 2022. № 6.
13. Ліпкан В.А. Політичний зміст концепції стратегічної невизначеності: на прикладі КНР. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2022. № 38.; Ліпкан В. А. Стратегічна невизначеність – засада політики сучасного Китаю // Features of the development of modern science in the pandemic's era: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III International Scientific and Theoretical Conference, December 9, 2022. Berlin, Germany: European Scientific Platform. С. 38-40.
14. Ken Moriyasu Xi's incoherent policies signal danger, former Japan general warns. 17 January 2023. URL: https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/Interview/Xi-s-incoherent-policies-signal-danger-former-Japan-general-warns?utm_source=paid.outbrain.com&utm_campaign=BA_broad&utm_medium=referral&utm_content=E15-1&dicbo=v1-d1037cfc2f03a111ab2890d6f80ef09e00280e9c9208103b82992e13a5e43683ac-me4tiyxmq4gmjwg4zwwgljugizwgljmuuywmljvgzdaobugiytkolfgu
15. З'їзд Компартії Китаю: які основні меседжі назвав Сі Цзіньпін. URL: <https://uatv.ua/uk/z-yizd-kompartiyi-kytayu-yaki-osnovni-mesedzhi-nazvav-si-tszinpin-video/>.
16. Потапов Е. Китайское "Колесо закона" О репрессиях против религиозной секты "Фалуныгун". URL: <https://www.svoboda.org/a/24203501.html>
17. Ліпкан В. А. Наративний аналіз виступів керівників п'ятого покоління КНР: на прикладі Цінь Гана. *Politicus*. 2023. № 1.
18. Минфин США наложил санкции на китайскую фирму, поставляющую разведданные России. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/minfin-ssha-nalozhil-sankcii-na-kitayskuuyu-firmu-postavlyayushchuyu-razveddannye-rossii-149065>
19. Вигівський Валерій Лук'янович. Структурно-семантичні, стилістичні та прагматичні особливості військових омофраз (на матеріалі англомовної військової фразеології) : дис... канд. наук: 10.02.04. 2009.
20. Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англомовному дискурсі (комунікативно-прагматичний аналіз): автореф. дис.... канд. філол. наук. Харків, 2004. 20 с.
21. Власти США закрыли заграничный полицейский офис Китая. URL: <https://www.epochtimes.com.ua/ru/politicheskie-novosti/vlasti-ssha-zakryli-zagranichnyu-policeyskiy-ofis-kitaya-149163>
22. Китайские ученые разработали автономное ИИ-судно. URL: <https://forklog.com/news/ai/siri-sluchajno-vyzvala-politsiyu-openai-ispolzovala-deshevyj-trud-i-drugie-novosti-iz-mira-ii>
23. Касьянов Г. В. Теорії нації та націоналізму: Монографія. Київ: Либідь, 1999. 352 с.
24. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / пер. з англ. М.Климчука і Т.Цимбала. Київ: Ніка-Центр, 2006. 320 с.
25. Девятов А. Красный дракон. Китай и Россия в XIX веке. Москва: Лагоритм, 2002. 288 с.
26. Ліпкан В. А. Анатомія геополітичної деструктивності: на прикладі війни Росії проти України. *Літопис Волині*. 2022. № 27.
27. Qin Gang Chinese Ambassador: The Ukraine Crisis and Its Aftermath. 18 April, 2022. URL: <https://nationalinterest.org/feature/chinese-ambassador-ukraine-crisis-and-its-aftermath-201867>
28. Qin Gang How China Sees the World. 26 December 2022. URL: <https://nationalinterest.org/feature/how-china-sees-world-206058>
29. Russian Invasion of Ukraine Chinese Support for Putin's War Looks More Shaky After Summit. URL: <https://www.nytimes.com/live/2022/09/15/world/ukraine-russia-war>
30. У НАСА припустили, що Китай спробує захопити Місяць. URL: <https://socportal.info/ua/news/v-nasa-zayavili-hto-kitai-mozhet-pretendovat-na-lunu/>
31. Ліпкан В. А. Політичне лідерство Сі Цзіньпіна. *Літопис Волині*. 2023. № 28.
32. Політологія: навчальний посібник / Перегуда Є.В. та ін. Київ: КНУБА, 2011. 216 с.
33. Ненсі Пелосі полетіла з Тайваню. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-62407654>
34. Пекін за будь-яку ціну намагається завадити візиту американської делегації. URL: <https://zn.ua/ukr/WORLD/kitaj-pohrozhuje-ssha-vijskovoju-vidproviddju-u-vipadku-pjizdki-pelosi-na-tajvan-zmi.html>
35. Політологія: навчальний посібник / Перегуда Є.В. та ін. Київ: КНУБА, 2011. 216 с.
36. Денисенцев С. А., Лавров А. В., Лямин Ю. Ю., Никольский А. В. Союзники / под ред. К. В. Макиенко. Москва: Центр анализа стратегий и технологий, 2020. 176 с.
37. Си Цзиньпин подчеркнул важность усилий по ускорению формирования новой архитектуры развития URL: <https://russian.news.cn/20230201/ba2b4a368fa04ced9442fcc18ec5a8c8/c.html>
38. Кармазіна М. С. Президентство: український варіант. Київ. 2007. 365 с.
39. Matthew Henderson Xi Jinping's dream of world domination is over A stagnant economy and falling birth rate will not be fixed by China's failing leaders. URL: https://www.telegraph.co.uk/news/2023/01/21/xi-jinpings-dream-world-domination/?WT.mc_id=e_DM100715&WT.tsrc=email&etype=Loy_Reg_Wel_Email1&utm_source=email&utm_medium=Loy_Reg_Wel_Email120230201&utm_campaign=DM100715